

Conf. Univ., Dr., Ion Cobușcean, U. T.M.

TRAUMATISMUL DE PRODUCȚIE ÎN CONSTRUCȚII ȘI INDICII LUI*

Traumatismul de producție prezintă un fenomen caracterizat printr-o totalitate de traume (de la cuvântul elen trauma – rană) de producție. Fiecare traumă este rezultatul unui accident de muncă.

Prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămare violentă a organismului lucrătorului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul lucrătorului.

Analizând numărul total al lucrătorilor în economia națională și în construcții se constată, că în construcții activează aproximativ 3% din lucrătorii antrenați în producție, alcătuind minim 2,41% (an. 2004) și maxim 3,3% (an. 2007). Numărul total al lucrătorilor în construcții annual se reduce - în an. 2003 activau 21862 persoane, dar în 2012 – 17528. Aceeași tendință prezintă și numărul lucrătorilor în economia națională.

Numărul femeilor, care lucrează în construcții, comparativ este mai mic decât numărul femeilor din economia națională și deasemenea se reduce: an. 2003 – 4335 de persoane și în 2012 – 2417.

Numărul accidentaților în construcții este variabil având o creștere în mijlocul perioadei de analiză cu o mică tendință de reducere în ultimul timp. În an. 2004 au fost accidentați 21 de lucrători cu majorare până la 49 (an. 2006 și 2007) și în an. 2012 – 13 accidentați. Este necesar de menționat că numărul mediu al lucrătorilor în construcții comparativ cu cel din economia națională în perioada analizată alcătuiește 2,91%, dar numărul accidentaților – 5,5%, este de 1,89 ori mai mare. Situația dată confirmă că frecvența accidentării lucrătorilor în construcții este aproape de două ori mai mare decât cea din economia națională.

---

* Datele prezentate se referă la organizații cu efectivul peste 20 lucrători

Numărul femeilor accidentate este de la o persoană (anii 2004, 2005, 2009 și 2011) până la trei (an. 2003) cu excepția anilor 2010 și 2012, când nu a fost nici un caz de accidentare a femeilor.

Cazurile de accidentare mortală a lucrătorilor în construcții depășesc cele din economia națională (cu excepția anilor 2010 și 2012), când în construcții nu a avut loc nici un accident mortal. De asemenea nici într-un a nu au accidentat mortal femei.

Numărul zile-om cu incapacitate de muncă este proporțional numărului accidentațiilor și duratei reabilitării medicale a lor.

Pentru caracteristica nivelului traumatismului de producție la întreprinderi și în întregime pe ramură, pentru comparare după nivelul traumatismului sunt

* Datele prezentate se referă la organizații cu efectivul peste 20 lucrători

apreciați indicatorii statistici ai traumatismului calculați conform rapoartelor privind accidente de muncă.

Indicii statistici principali ai traumatismului de muncă sunt: indicele de frecvență (If) și indicele de durată medie (IDM) a capacității temporare de muncă.

Indicele de frecvență este indicator statistici al traumatismului de producție și exprimă numărul de accidentații ce revin la 1000 de lucrători în intervalul de timp pentru care se calculează acest indicator.

Se calculează cu ajutorul formulei:

$$If = (Na / Nms) \cdot 1000,$$

unde: Na – numărul accidentațiilor;

Nms – numărul mediu scriptic al lucrătorilor.

Indicele de durată medie a incapacității temporare de muncă exprimă numărul mediu de om-zile de incapacitate ce revin la un accidentat în interval de timp pentru care se calculează acest indicator.

Se calculează cu ajutorul formulei:

$$IDM = Nzi / Nai,$$

unde: Nzi – numărul total de zile cu incapacitate temporară de muncă;

Nai – numărul accidentațiilor cu incapacitate temporară de muncă.

Numărul lucrătorilor accidentați (inclusiv mortal) în construcții comparativ cu numărul accidentațiilor pe economia națională a republicii este variabil și alcătuiește de la 3,06% (an. 2012) până la 8,91% (an.

2007). Numărul accidentațiilor mortal în construcții depășește pe cei accidentați mortal în economia națională și alcătuiește de la 6,67% (an. 2009) până la 29,0% (an. 2006) din numărul total al accidentațiilor în ramură.

Valoarea indicilor statistici în construcție îi depășesc pe cei din economia națională. De exemplu, indicele de frecvență a traumatismului în economia națională numai în an. 2009 a fost 1,07 fiind în toți ceilalți ani mai mic de 1, dar în construcții – numai în anul 2012 $I_f = 0,75$ în ceilalți ani ajungând până la 2,47 (an. 2006).

De asemenea și indicele de durată medie a incapacității de muncă în construcții practic anual depășește acest indice în economia națională. Numai în an. 2011 indicele dat în construcții este mai mic cel din economia națională (32,3 comparativ cu 35,0). În ceilalți ani numărul zilelor cu incapacitate de muncă în construcții, care revin la un accidentat, cu mult depășește acest indicator în economia națională și valoarea maximală este de 75,4 (an. 2004) față de 30,7, adică de 2,46 ori mai mare.

Situația dată confirmă faptul că în construcții accidentele sunt mai grave și necesită timp mai îndelungat pentru tratament.

Tabelul 1.

Caracteristica traumatismului de producție

Caracteristica traumatismului	Anul																				
	Activitatea economică	2012		2011		2010		2009		2008		2007		2006		2005		2004		2003	
		economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții	economia națională	construcții
Numărul mediu scriptic al lucrătorilor la 31.12	total	590376	17428	592798	16882	592197	17825	608316	16255	629296	20493	634624	20953	636801	19869	654712	17772	663074	15955	763588	21862
	%	100	2,95	100	2,85	100	3,01	100	2,67	100	3,26	100	3,30	100	3,12	100	2,71	100	2,41	100	2,86
din care femei	total	324831	2471	327113	2451	323801	2558	330883	2489	339658	3106	340709	3106	341221	2942	349200	2797	352886	2652	398251	4355
	%	55,02	14,18	55,2	14,52	54,68	14,35	54,39	15,31	53,97	15,16	53,69	15,08	53,58	14,81	53,34	15,74	53,17	16,62	52,16	19,92
Numărul accidentatilor (inclusiv mortal)	total	425	13	452	30	569	22	651	27	502	38	550	49	630	49	652	36	664	21	662	29
	%	100	3,06	100	6,64	100	3,87	100	4,15	100	7,57	100	8,91	100	7,79	100	5,52	100	3,16	100	4,38
din care femei	total	166	-	108	1	200	-	146	1	162	2	149	2	179	2	216	1	232	1	204	3
	%	39,06	-	23,89	3,33	35,5	-	22,43	3,7	32,27	5,26	27,09	4,08	28,41	4,08	33,13	2,78	34,94	4,76	31,57	10,34
Numărul accidentatilor mortal	total	20	-	27	5	39	-	30	2	31	3	40	11	31	9	40	3	36	5	43	7
	%	4,71	-	5,97	16,67	6,85	-	4,61	6,67	6,18	9,68	7,27	27,5	4,92	29,0	6,13	7,50	5,42	13,89	6,49	16,28
din care femei	total	4	-	-	-	5	-	2	-	1	-	2	-	3	-	1	-	1	-	1	-
	%	0,94	-	-	-	0,88	-	0,35	-	0,2	-	0,36	-	0,48	-	0,15	-	0,15	-	0,15	-
Numărul zile – om cu incapacitate de muncă	total	13109	644	15843	969	13827	995	14449	1392	17996	1429	18487	1921	21179	2256	21134	2129	19334	1206	20398	784
	%	100	4,92	100	6,12	100	7,2	100	9,63	100	7,94	100	10,39	100	10,65	100	10,07	100	6,24	100	3,84
Indicii traumatismul	I _f	0,72	0,75	0,76	1,78	0,96	1,23	1,07	1,66	0,67	1,24	0,87	2,34	0,99	2,47	0,99	2,03	0,97	1,32	0,87	1,33
	IDM	30,8	49,5	35,0	32,3	24,3	45,2	22,2	51,6	34,8	35,9	33,6	39,2	33,6	46,0	34,5	64,5	30,7	75,4	33,0	35,6

Bibliografie

1. Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă (Hotărârea Guvernului RM nr. 1361 din 22.12.2005).
2. Rapoartele de activitate ale Inspectoratului de Stat al Muncii pe anii 2003-2012.